

Välkommen på frukostseminarium för ökat, storskaligt återbruk i byggsektorn!

Program

Välkomna – Emma Hult (MP)/Magnus Ek (C)

Kristina Jonäng, (C) regionråd Västra Götalandsregionen

Om hur regionen arbetar och hur återbruk ytterligare kan stärka regionen

Potential och hinder för återbruk i byggsektorn och presentation Byggtmaningen Återbruk

Hur stora är utsläppen från byggsektorn idag, hur ser potentialen ut för återbruk i byggsektorn? Peter Selberg, Johanneberg Science Park och Anna Lönn Lundbäck, Byggföretagen i väst

Vilka förändringar i nationell lagstiftning vill vi se för ökat återbruk i branschen?

Christin Carlsson, Castellum, Maria Perzon, Bengt Dahlgren och Christoffer Kennedy, Skanska berättar om konkreta exempel från deras vardag, om vilka hindren är och vilken klimatsmart byggsektor vi kan skapa med ökat, storskaligt återbruk.

Reflektion och hur tas arbetet vidare i riksdagen?

Emma Hult (MP) och Magnus Ek (C)

Diskussion och frågor från publiken

Aktörer som genomfört Byggtmaningen
Återbruk

Finansiärer

BYGGFÖRETAGEN

Långsiktighet och förutsägbarhet – nödvändigt för en effektiv och cirkulär byggsektor

Byggsektorn i Sverige står för en femtedel av de totala, nationella koldioxidutsläppen. Uppemot 60% av utsläppen skulle kunna reduceras med befintlig teknik, om rätt förutsättningar fanns. Ett sätt att minska utsläppen är att arbeta med återbruk av byggprodukter och -material. Många företag i byggbranschen arbetar redan eller vill arbeta mer med ökat återbruk, men praktiska hinder omöjliggör idag en större systematik och storskalighet. Idag är återbruk inom byggsektorn förenat med ett risktagande hos både entreprenörer, beställare, förvaltare och byggherrar. Det gör det affärsmässigt mer fördelaktigt och enklare att använda jungfruliga material, råvaror och konventionella metoder.

I Västsverige har ett antal större återbruksprojekt genomförts de senaste åren med goda resultat. För att den kunskap och teknik som utvecklats ska kunna ingå i en storskalig omställning och på riktigt bidra till återbruk i byggsektorn behöver ett flertal hinder i lagstiftning och regelverk undanröjas.

I **Byggutmaningen Återbruk**, som genomfördes 2020-2021 av Johanneberg Science Park och Byggföretagen i väst, deltog 11 stora aktörer i Västsverige som gemensamt förbättrade sitt återbruksarbete ytterligare genom att utveckla sina metoder och arbetssätt och inspirera och lära av varandra. Aktörerna bakom Byggutmaningen Återbruk ser att det behövs nya förutsättningar i regelverk och lagstiftning som möjliggör för företag att skapa långsiktiga affärer för att ökat återbruk på riktigt ska implementeras i byggsektorn och därmed möjliggöra långsiktig lönsamhet i byggsektorns hela värdekedja.

Vi ser att det inte händer tillräckligt mycket för att få i gång en cirkulär byggsektor. Det här är aktörerna i Byggutmaningen Återbruks rekommendationer till nationella beslutsfattare:

Anpassa nuvarande styrande lagar och regler till återbruk

Större flexibilitet i till exempel Plan- och bygglagen (PBL 2010:900), Boverkets byggregler (2011:6) och bygglovshandläggningar behövs för att öka förekomsten av återbrukade produkter och material. Klimatdeklarationer är ett efterlängtat tillskott, men vi ser att det största klimatnyttan skapas när utsläpp inte bara deklarerar, utan även minskas. Det skulle skapa en stabil efterfrågan och omsättning av produkter vilket gynnar lokala återbruksmarknader.

- Ge Boverket i uppdrag att tidigarelägga gränsvärden i klimatdeklarationer för byggnader samt inkludera även installationer, för att öka efterfrågan.
- Tillåt flexibilitet för mindre variationer i exempelvis fönsterpartier och dörrar i PBL för att kunna möta den aktuella tillgången på återbrukade produkter.
- Revidera BBR till att även omfatta återbrukat material. Idag är BBR kontraproduktiv då den är helt inriktad på att använda nya material.
- Krav på detaljerade ritningar försvårar återbruk. Bygglovet bör utgå från en volym och exempelvis en färgsättning och en ungefärlig placering av fönster. De specifika återbrukade produkterna hittas och köps oftast in efter att bygglovshandlingen lämnats in, vilket medför svårigheter att möta detaljerade krav i bygglovet.
- Inför krav på andel återbrukade material och produkter i offentliga upphandlingar för att stimulera och säkerställa återbruksmarknaden.

Tillskriv återbrukade produkter ett större ekonomiskt värde

Bland det viktigaste för att öka andelen återbrukat i byggsektorn är att skapa bättre affärsmässiga förutsättningar. Återbrukade produkter behöver tillskrivas ett större ekonomiskt värde som ökar

incitamenten för användning och efterfrågan, och bör jämföras med den återbrukade produktens klimatnytta. En större marknad för återbrukade produkter och tjänster skulle också ge fler lokala arbetstillfällen i den kommun och marknad man verkar i.

- Se över lagstiftningar som påverkar återbrukade produktens värde, som till exempel rivning av fullt fungerande byggnader, liksom se över lagstiftningen kring avskrivningar, moms med mera, så att återbruk i högre grad möjliggörs. Exempelvis bör renovering av kök eller badrum tillskrivas samma värde som nyanskaffning, för att fastighetsägare ska ha möjlighet att välja detta.
- Främja långsiktigt hållbara material och produkter så att arbetstid läggs på att laga/rekonditionera material och produkter i stället för att slänga. Sänkta kostnader för arbete med återbrukat material är ett måste för att konkurrera med nya material som massproduceras.
- Gör det svårare att slänga byggmaterial vid rivning och ombyggnation, genom att reglera bygg- och rivningslov. Idag är det för billigt att slänga dugliga material vilket hindrar återbruksutvecklingen. Dessutom behöver återvinning och återbruk hanteras tillsammans för att minska resurs- och klimatpåverkan.

Inför standardiseringar och kvalitetskrav på återbrukade produkter och material

Ett hinder för återbrukade produkter och material idag är svårigheten att verifiera dess kvalitet, vilket försvårar storskalig användning vid till exempel nyproduktion. Det märks bland annat i garantifrågor för fastighetsägare.

- Ta fram en standardmärkning för kvalitetskrav/prestandakrav på återbrukat byggmaterial.
- Tillsätt en utredning för att se över hur återbruk kan främjas av kvalitetssäkringsmärkningar, exempelvis CE-märkning av sammansatta produkter.
- Inför garantitid för återbrukat material för att ta bort risken från entreprenören. Utred i stället möjligheten för den offentliga sektorn att stå som garant. Det skulle bidra till trygghet i hela värdekedjan vid användning av återbrukade produkter.
- Utred hur producenter och återförsäljare kan underlätta återbruk genom bredare producentansvar, liksom hur återförsäljare kan öka utbudet av återbrukade produkter.

Kontakt för vidare diskussioner och samtal

Peter Selberg, projektledare hållbart samhällsbyggande, Johanneberg Science Park 0730 57 26 25 och regionchef Anna Lönn Lundbäck, Byggföretagen i väst, 0725 36 62 35.

Aktörer som genomfört Byggutmaningen
Återbruk

Finansiärer

BYGGFÖRETAGEN

Deltagare från Byggutmaningen Återbruk som står bakom dessa rekommendationer

Bengt Dahlgren, Bostadsbolaget, Castellum, HSB Göta, Skanska, Sven Johansson Bygg, Veidekke, Västfastigheter och Älvstranden Utveckling AB.